

# TORONYIRÁNY

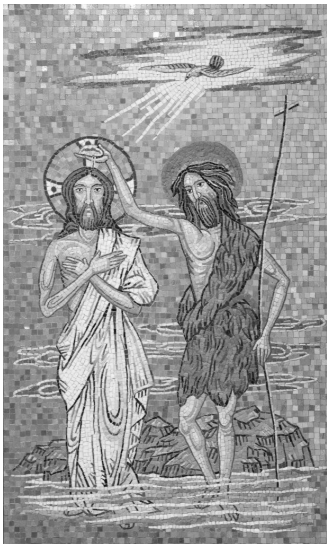
XVIII. 1.

2024. január 7.



SZEGEDI KATOLIKUS ÉRTESÍTŐ A GLATTFELDER ALAPÍTVÁNY GONDOZÁSÁBAN

## Urunk megkeresztelkedése



**Kérjük Megváltónkat, akit János a Jordán vízében megkeresztelt, és mondjuk:**

*Urunk, küldd le ránc Szentlelkesed!*

Krisztus, Isten szolgája, az Atya téged Fia-nak vallott, kedve telt benned,

- *küldd le ránc Szentlelkesed!*

Krisztus, Isten választottja, te a megtört nádszalat nem töröd össze, a pislákoló mécesst nem oltod ki,

- *könyörülj mindenkin, aki őszintén keres téged!*

Krisztus, Isten Fia, téged az Atya új szövetséggel tett a népek világosságává,

- *nyisd fel a vakok szemét a keresztség vizével!*

Krisztus, az emberi nem Megváltója, téged az Atya a Szentlélek kenetével avatott fel az üdvösség szolgálatára,

- *úgy vezess minket, hogy mindnyájan meglássunk téged, higgyünk benned, és elnyerjük az örök életet!*

Krisztus, életünk reménysége, aki elvezeted a sötétben élők az üdvösség fényére,

- *fogadd be országodba elhunyt testvéreinket!*

Krisztusunk, te megjelenéseddel felragyogtattad felettünk világosságodat,

- *add ezt a világosságot mindazoknak, akikkel ma találkozunk!*

Keresztségeddel minket minden szennytől tisztára mostál és Atyád gyermekeivé tettél,

- *add meg a gyermekké fogadás Lelkét azoknak, akik keresnek téged!*

Keresztségeddel megszentelted teremtményeidet és utat nyitottál mindazoknak, akik a keresztséggel hozzád térnek,

- *tégy minket a világban evangéliumod munkásaivá.*

**Az Imaórák Liturgiájából**

## Az Imaapostolság szándéka

Az egyház sokszínűségének ajándékáért: Imádkozunk, hogy a Szentlélek segítsen minket, hogy felismerjük a keresztény közösségen belül a különböző karizmák ajándékát, és felfedezzük a különböző hagyományok és rítusok gazdagságát a Katolikus Egyházban.

## A szentmise olvasmányai

**1. Iz 42,1-4.6-7** Mindaz, amit Izajás próféta könyvében az Úr szolgájáról ír, a Megváltó életében és tetteiben valósul meg.

**2. ApCsel 10,34-38** Kornéliusz házában Péter apostol tanúskodik mindarról, amit a Názareti Jézus tett és mondott a Jordánnál történt kereszteskedéstől kezdve.

**3. Mk 1,7-11** Jézus megkeresztelkedik Jánosnál a Jordán folyóban.

## Keresztség a Jordánban

A keresztesedés szó és vele együtt a keresztény név nem a „kereszt” származéka, hanem Krisztus nevéből ered. A görög „khristianos”-ból szláv közvetítéssel alakult ki a keresztény név. Kereszteselni tehát annyit jelent, mint krisztusivá, Krisztushoz tartozóvá tenni valakit. A Szentírásban azonban a „baptizein” szó alámerítést jelent. Lehet, hogy János az esszenusoktól hozta ezt a szertartást, s nála még csak a belső bűnbánatnak volt a jele. A Megváltóval csak annyiban állt kapcsolatban, hogy a megtisztulást úgy végezték, mint előkészületet az ő eljövételére. János maga úgy értékeli ezt az alámerítést, hogy „ő csak vízzel keresztesel”. A Megváltó majd új jelentést és tartalmat ad neki, mert ő már „Szentlélekkel fog kereszteselni”.

Egyik napon Jézus is beáll azok csoportjába, akik János kezéből fogadják ezt a kereszteséget. Az evangélisták nem azért mondják el a történetet, hogy Jézus vezeklő ténykedésére rámutassanak. Őket az a teofánia érdekli, amely igazolja Jézus személyét, s amely egyben világot vet a Krisztus által rendelt kereszteség kegyelmi hatására is. A teofánia ott még csak Jánosnak szólt. Előtte tárta fel Jézus kilétét, hogy ennek alapján tanúságot tehessen mellette. Az apostoli ígéhirdetés azonban már a kinyilatkoztatás teljességének fényében értékelte az eseményt, ezért úgy kezelte, mint a keresztény tanítás elmaradhatatlan részét. Mégpedig azért, mert meglátta benne a Szentháromság kinyilatkoztatását és a kereszteség természetfölötti hatását.

János az első találkozásánál megsejt valamit a Jézusból kiáradó személyes hatásból, azért fogadja így közeledését: Inkább én szorulnék rá, hogy te kereszteselj meg engem. Amikor Jézus az Írás teljességére hivatkozik, az már János számára is a bizonyosságot jelentette. A teofánia csak megerősíti a felismerést.

Az Atya nyilatkozatát az apostoli igehirdetés így foglalta szavakba: Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik. Ugyanakkor a Szentlélek galamb képében láttatja magát, mint aki a keresztesítés szertartásának új értelmet ad: betölti azt, akit az Atya Fiának nevezett. Ezért mondhatta Pál apostol, a keresztesítést a megújulás fürdőjének (Tit 3,5).

Az apostoli Egyház számára a jelenetben benne van a keresztesítés teológiája. Az Atya a Szentlélek által gyermekévé fogadja azt, aki részesül a Krisztus által rendelt keresztesítésben. Az újjászületés a Szentlélek által megy végbe, de előfeltétele a bűnbánat és a hit Krisztusban. Az így megigazult emberben az Atyának kedve telik, s kiárasztja rá a Szentlelket, hogy táplálja benne az istengyermeki öntudatot: „Mivel Isten fiai vagytok, Isten az ő Fiának lelkét árasztotta szívünkbe, aki őt így szólítja: Abba, Atya” (Gal 4,6).

**Gál Ferenc**

Jézus megkeresztesítésének nyilvános működésének nyitánya. A teljes Szentháromság „jelenlétében” történik az indulás. A „megnyílik az ég” kifejezés nyilván nemcsak színes, színpadi kép akar lenni, hanem teológiai mondanivalójú részlet a történetben. Mit akar mondani?

1. Eljött a Megváltó. Izajás próféta könyvében olvashatjuk: „Tekints le az égből és figyelj ránk szent és dicsőséges lakóhelyedről!... Ne tartsd vissza tőlünk könyörületed, mert te vagy a mi atyánk... te Uram, te magad vagy a mi atyánk, régtől fogva 'Megváltónk' a neved... Ó bárcsak széttépnéd az egeket és leszálnál! (Iz 63,15-16.19.) Jézus megkeresztesítésékor Isten „elhagyta” lakóhelyét, megnyílt az ég, eljött a Megváltó. Jézus működése a Megváltó működése, valóságos isteni kinyilatkoztatás, amelyről a Lélek és az Atya szózata tesz tanúságot. Ez a tanúságtétel sokkal több, mint az eddigi prófétai és jánosi tanúságtétel volt. Ez a legteljesebb tanúságtétel. Bízunk kell tehát Jézusban, sokkal inkább, mint bárki másban!

2. Jézus az Isten Fia. Az Atya szava szerint: „szeretett Fia”. János vallomásából csak annyit tudhattak a megkeresztesítésénél jelen lévő leendő apostolok, hogy Jézus az Isten küldötte, aki nagyobb nála, mert Szentlélekkel keresztesít majd. Az Atya kinyilvánítja, hogy Fiát küldte el hozzánk, a legkedvesebbet, saját képmását. Megértették akkor a tanítványok, hogy kicsoda Jézus? Nem valószínű, hogy akkor teljességgel megértették volna, hogy mit jelent ez a kifejezés. Később azonban egyre jobban kivilágosodott előttük a szózat tartalma, s végül – a feltámadás fényében és a Lélek eljövételével – igazolva látták, hogy Jézus kezdettől fogva mint Isten Fia járt közöttük, s erről ők is tanúságot tettek.

Mi kiről teszünk tanúságot?

3. Előttünk is megnyílt az ég. Ahogyan egyik szép adventi énekünk mondja: „Megnyílt az ég zárt kapuja.” Jézus nemcsak megmutatta az üdvösség, az emberi boldogság útját, hanem be is vezet minket az üdvösségbe. Általa van – Szent Pál szavaival – „szabad untunk az Istenhez”. Jézus eljövételéig nagyon nehéz volt igazában még megközelíteni is Istent, elméletileg is, gyakorlatilag is. Általa elérkezhetünk Istenhez, sőt vele egyesülhetünk. Az ég most már több, mint Isten lakóhelye. A mi célunk is, a mi lakóhelyünk is. Az ég most már magát az Istent jelenti nekünk, az ő színelátását, az isteni természetben való részesedést. S az ég - milyen csodálatos dolog ez! – most már itt van a földön is, mert maga az Isten jött el közeink a földre! Így lett már földi életünk a „megkezdett örök élet”.

Jézus tanításának, életének és művének azért van végtelen értéke, mert ő a megígért Megváltó, az Isten Fia, aki számunkra a legnagyobb jót hozta: az üdvösséget, a mennyországot. Ez a Jézus megkeresztesítésékor megnyilvánult isteni tanúságtétel üzenete.

**Csanád Béla**

## Valaki mondja meg, milyen az élet! (31.)

### V. RÉSZ

#### Kirakózz...

...a sokszínű világgal

#### 27. Mondj nemet az erőszakra!

1. Az erőszak elutasítása. Aki elutasítja az erőszakot, az mélyen a szívébe véste azt az erkölcsi normát, amely megtilt mindenfajta erőszakot mind fizikait, mind lelkit.
2. Bárminemű erőszak felismerése: egyéni, társadalmi, nemzetközi, generációk közötti. Aki erőszakellenes, az nemcsak elutasít mindenféle erőszakot, hanem minden olyan erkölcsi, társadalmi, gazdasági és politikai újítást támogat, ami az erőszak csökkentéséhez hozzájárulhat.
3. Empátia: az a képesség, hogy átérezzük más szenvedését és képességeinkhez mérten igyekszünk könnyíteni azon.
4. Az elnyomás eltétele. Aki erőszakellenes, tisztességesen betartja a törvényt, amennyiben az demokratikus és azt helyesnek ítéli. De, ha az előbbiek nem teljesülnek, polgári és erőszakmentes ellenállást tanúsít.
5. A mások iránti bizalom. Aki erőszakellenes, az még konfliktushelyzetben is megpróbálja vitapartnere jó oldalát nézni. Vagyis arra törekszik, hogy a bizalmatlanságot, ami az erőszak logikájára jellemző, a bizalommal próbálja helyettesíteni.
6. A párbeszéd. Aki erőszakellenes, az érvekkel alátámasztja a saját nézőpontját, de nyitott arra, hogy meghallgassa a másik érveit is, vagyis megpróbálja nyitva hagyni a kommunikáció csatornáját. Aki erőszakellenes, elviseli a másikat.
7. Szelidség. Aki szelíd, az nem haragtartó, nem gyűlölködik, nem gondol senkire sem utálattal, nem kívánja más kárát, nem bosszúáll, nem akar uralkodni a másikon.
8. Bátorság. Aki bátor, az mer állást foglalni és szilárdan kitartani az álláspontja mellett. Legyőzi és korlátozza a félelmeit, de nem fél kockáztatni, még akkor sem, ha az életéről van szó.
9. Önfeláldozás. Aki önfeláldozó, az képes akár jelentős áldozatot is hozni a közös célok érdekében: például úgy, hogy a veszedő, békétlenkedő felek közé áll, és megpróbálja kibékíteni őket.
10. Türelem. Aki türelmes, az tud várni, nem csügged el, nem hátrál meg és nem lankad akkor sem, ha az eredmények nem azonnal, hanem csak később mutatkoznak.

(Giuliano Pontara)

**Martin Luther King, a fekete Mózes**

(az erőszakmentes ellenállás prófétája)

Martin Luther King 1929-ben született. Az egyetemen szociológiát és teológiát tanult, majd a diploma után az Egyesült Államok déli részén baptista lelkészként szolgált.

1955-ben egy fekete asszonyt azért tartóztattak le, mert nem adta át a helyét a buszon egy fehér férfinak. Ez az eset volt Martin Luther King küzdelmének kiindulópontja. King hatására a feketék egy teljes évig bojkottálták az autóbuszokat. Ennek következményeként eltörölték a szegregációt az autóbuszokon.

Az erőszak nélküli ellenállás módszerét alkalmazva több mint tizenhárom évig dolgozott, hogy elérje a következő eredményeket: szavazati jog a feketéknek, az oktatás- és lakásvizonyok javulása, a faji megkülönböztetés eltörlése.

Álmaiért, melyeket számos fórumon kiváló szónoklataiban hangoztatott, legalább harminc alkalommal letartóztatták. De 1964-ben, mindössze 35 éves korában neki ítéltek a Nobel-békedíjat.

1968. április 4-én gyilkolták meg, miközben az alacsony fizetés és elviselhetetlen munkakörülmények ellen tüntető utcaseprők oldalán sztrájkolt. A halálát megelőző este egy memphisi templomban ezeket a szavakat mondta: „Nem tudom, hogy mi fog történni. Van némi nehézségünk. De az igazán nem számít. Mert fent álltam a hegytetőn... Csak Isten akaratát akarom véghezvinni. Ő megengedte nekem, hogy ott áljak a hegyormon. Lefelé néztem, és láttam az Ígéret Földjét. Talán nem jutok oda veletek együtt, de remélem, hogy egy népként juttok el az Ígéret Földjére. Ezért boldog vagyok ma este, nem csinállok magamnak gondot. Embertől nem félek, mert szemeim látták az Ígéret Földjét. Legyen dicsőség a magasságban Istennek!”

Az ő áldozata tanúság volt arra, hogyan kell a törvényeket a mindennapokra alkalmazni, és ezzel új irányba terelni a világot.

Martin Luther King példája és eszméi jelentősen hozzájárultak az emberi jogok tiszteletben tartásához. A mai, globalizált világot megelőzve, ő már a hatvanas években faji megkülönböztetéstől mentes, egységes világról álmodott. Vallotta, hogy ebben a folyamatosan szűkülő világban képtelenség sokáig együtt élnie az embereknek úgy, hogy lelkekben megosztottak. Felidéznünk néhány fontos gondolatot, amelyek szónoklati és prédikáció során hangoztak el.

#### A gyűlölet beárnyékolja az életet; a szeretet megvilágítja

1. Ne az legyen a célunk, hogy legyőzzük és megalázzuk az ellenfelünket, hanem, hogy elnyerjük a bizalmát és a barátságát.
2. Ha a cél az, hogy munkát találjunk, senkinek sem használ a gyár felújítása. Ha a cél az oktatás javítása, senkinek sem használ, ha lelővik az igazgatót. A pusztítás nem visz közelebb a célunkhoz.
3. Erőszakkal megölheted a gyűlölködőt, de nem ölheted meg a gyűlöletet. Az erőszakkal megölheted a hazugot, de ettől az igazságot még nem tudod visszaállítani. Sötétséget sötétséggel elűzni nem lehet, erre csak a fény képes.
4. A szemet szemért elv csak oda vezet, hogy az egész világ megvakul.
5. A gyűlölet túl nehéz teher ahhoz, hogy elviseljük. Én a szeretetet választottam, és remélem, hogy a világban végül a tiszta igazság és feltétlen szeretet fog felülkerekedni.
6. Tudunk repülni a levegőben, mint a madarak, és úszni a vízben, mint a halak, csak testvérekként együtt élni nem tudunk.
7. Ezt mondjuk a legelszántabb ellenzőinknek: „Tegyetek, ahogy akartok, mi továbbra is szeretünk benneteket, de nem tudunk tiszta szívvel engedelmeskedni az igazságtalan törvényeiteknek”.
8. Van egy álmom, hogy négy kisgyermekünk egy napon olyan nép gyermeke lesz, ahol az embereket nem a bőrük színe alapján, hanem jellemük szerint ítélik meg.
9. Az új világot fehérek és feketék együtt fogják létrehozni, akiknek lesz bátorságuk véget vetni a szenvedéseknek úgy, hogy ők vállalják magukra a szenvedést ahelyett, hogy másokra rónák.
10. Hiszem, hogy a világban létezik a szeretet törvénye, és az igazságért folyó harcban embernek van égi segítője. Isten el tudja választani a rosszat a jótól. A történelem során többször beigazolódott, hogy az igazságtalan szenvedésnek megvan a gyümölcse.

(Folyt. köv.)

Luigi Guglielmoni – Fausto Negri

## Vasárnapi jegyzet

### Angyalok és pásztorok (2.)

A keresztény teológia disztíngvál, pontos kifejezései - melyekkel testvérkapcsolatot tart a művészet világa - eligazítanak e titok körül, és erőt adnak annak a háromdimenziós embernek, aki isteni megbízásból viszi tovább az üzenetet: szól, cselekszik. Az angyalok tanában az egyház közli: a teremtett szellemi lények léte kinyilatkoztatott igazság, a Szentírás angyalokra s démonokra utaló sorait nem lehet egyszerűen az isteni hatás „mitikus nyelven való leírásának tartani”. Azt persze látni kell, hogy az ember üdvösségét maga Isten munkálja az angyalok által is, az ember pedig fölhatalmazást kapott arra, hogy ki mellett döntsön - szabadon, közvetlenül. Választhatja Istent, és elutasíthatja. Az angyalok mint teremtmények léte csak azt jelzi: az ember története az üdvösség útján mélyebb dimenziójú, mint arról a közvetlen tapasztalat tanúskodik. A világmindenségnek történelmi célja van, s ezt el kell érnie. Nos, ha a szellemi teremtmények személyességükben a teremtett világhoz tartoznak, akkor a hozzájuk való viszonyuk magában hordja a történelem hullámzásának jegyét. Az emberek nagykorúsodása velük kapcsolatban is föltételezhető, még akkor is, ha úgy beszélünk róluk, mint erőkről, hatalmasságokról, vagy a világ „elemeiről, urairól”.

Mit mond Pál apostol? „Igaz, beszélnek istenekről, az égen és a földön, mivel sok istenük és uruk van, nekünk mégis egy az Istenünk.” (1Kor 8,5) Mindez nem csupán a gonosz lelkekkel kapcsolható össze, hanem a jó angyalokkal is. Kinőhetünk a szolgaságból, kiskorúságból, elérhetjük a krisztusi nagykorúságot. Gyökössy Endre újbóli angyal-fölfedezése erre utal, abban az életkorában, amikor átelmélkedte: „mi a különbség az Ige elmondása és az Ige hirdetése közt”. Egy homília, teológiai előadásba rengeteg minden belefér, ami bölcsességet hordoz, izgalmat kelt, azonban a hirdetés „csak Jézusról szól” - minden más (időszerűség, érdekesség) „őt hirdeti, őt dicsóíti meg.” Titok-kulccsal van dolgunk: miért maradunk érdektelenek egy-egy bensőségesnek, gazdagnak tűnő előadás, homília után, s miért izzik fel a belső szál, még ha olyan egyszerű is maga az „információ”? Bizonyára ebben rejlik a bécsi apostol rejtélye: Hofbauer Kelemené a finnyás európai fővárosban, ahol tódultak az emberek a németül sem jól tudó „szürke” pap vasárnapi Krisztus-hirdetéseire a XIX. század elején. A kulcs: Jézus angeloszokon: küldötteken – „Lélek-közegeken” át érkezik hozzánk, ha valóban az Ige hirdetését halljuk: mintha az elveszett távlatok nyílnának meg előttünk.

És a pásztorok elindultak - a hírnök szavára, az angyali kar énekére - a szeretet hangjára, hogy aztán maguk adják hírül az örömet a városban: megszületett. A kapott hír bennük minőséggé vált: a legnagyobb boldogsággá. Hogy ebben az eufórikus állapotban maradtak volna életük végéig, nem valószínű. Az Írás erről már nem szól. Megáll a betlehemi történetnél, amelynek folytatása a kereszténység története Krisztus új eljövételéig, amikor ugyanazok az angyalok, akik közvetítik Isten utasításait, végrehajtják büntető ítéletét.

† Tóth Sándor

## hírek ..... információk

**A Belvárosi Plébánia közössége 2024-ben is szeretettel várja a kisgyermekes családokat egy-egy vidám ovismisére a Katolikus Házba (Szeged, Dugonics tér 12.). A következő ovismise január 21-én, vasárnap lesz.**

A liturgikus naptár szerint a farsangi időszak az idei évben Vízkeresztől (január 6.) február 13-ig, Hamvazószerda előtti keddig tart.

Az idén a keresztény egyházak az Ökumenikus Imahetet az egységért január 21-28. között rendezik, mely alap gondolata: „Szeresd az Urat, a te Istenedet... és felebarátodat, mint magadat.” (Lk 10,27). A magyarországi ünnepélyes megnyitót január 21-én vasárnap 19 órakor tartják a magyarországi keresztény egyházak vezetőinek részvételével Budapesten a Szent István Bazilikában. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Elnöksége hat évvel ezelőtt elfogadta, hogy az Ökumenikus Imahét országos nyitó istentiszteletének vasárnapja 2018-tól az üldözött keresztényekért való imádkozás vasárnapja is legyen. Az Ökumenikus Imahét részletes szegedi programját a jövő heti számunkban közöljük.

**A Szeged-Csanádi Egyházmegye Gál Ferenc Egyetemének szegedi Teológia Kara január 24-én 14 órai kezdettel nyílt napon várja a hitéleti tanulmányok iránt érdeklődőket. A Dóm tér 6. szám alatti épületben az érettségizetteket vagy érettségire készülőköt tájékoztatják a kar oktatói és munkatársai a teológia, a katekéta-lelkipásztori munkatárs és a hittanár szakokról, a felvételi követelményeiről. A diplomások számára mesterszakokként választhatók a hittanár-nevelőtanár, a keresztény egyház- és művelődéstörténet, a pasztorális tanácsadás- és szervezetfejlesztés, valamint különböző szakirányú továbbképzések. További információk a [www.gfe.hu](http://www.gfe.hu) oldalon érhetők el.**

A magyar történelem egyik legnagyobb hadikatasztrófája, a doni áttörés 81. évfordulója alkalmából a 2. magyar hadsereg százezer elhunyt katonájáért és a háborúk áldozataiért január 13-án, szombaton 11 órakor szentmisét celebrál Kiss-Rigó László püspök a jezsuiták Szent József templomában. A szentmisére és az azt követő ökumenikus megemlékezésre szeretettel hívja és várja a bajtársakat, valamint a hősök emlékét őrző híveket a Szegedi Bajtársi Klub.

Jótekonysági ételosztást tartanak csütörtök délutánonként az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánián. A közös ima után a szegedi pékségek által felajánlott péksüteményt, valamint teát kapnak a rászoruló a helyi Karitás csoport önkénteseinek közreműködésével.

## Ferenc pápa üzenete a béke 57. világnapjára (2.)

### A mesterséges intelligencia és a béke

2. A mesterséges intelligencia jövője: Ígéretetek és kockázatok között  
Az információs és digitális technológiák elmúlt évtizedekben tapasztalt fejlődése máris mélyreható változásokat eredményezett a globális társadalomban és annak működésében. Az új digitális eszközök átforgalmazzák a kommunikációt, a közigazgatást, az oktatást, a fogyasztást, a személyes interakciók mintáit és a mindennapi élet számtalan más szegmensét.

Emellett a különböző algoritmusokat alkalmazó technológiák adatokat tudnak kinyerni az internetes tevékenység nyomaiból, lehetővé téve, hogy az emberek gondolkodását, szokásait és kapcsolatait – gyakran tudtuk nélkül – kereskedelmi vagy politikai célok szerint ellenőrizzék, korlátozva ezzel a választás szabadságának tudatos gyakorlását. Egy, az információáradat jellemezte térben, mint amilyen az internet, az adatáramlást különböző kiválasztási kritériumok szerint strukturálhatják, amit a felhasználó nem mindig érzékel.

Nem szabad megfélemlenünk arról sem, hogy a tudományos kutatás és a technológiai innovációk nem a valóságtól távoli és „semleges” dolgok, hanem ki vannak téve a kulturális hatások befolyásának. Amennyiben teljes mértékben emberi tevékenységek, irányuk az adott korszak személyes, társadalmi és kulturális értékei által meghatározott döntéseket tükrözi. Ugyanez vonatkozik az eredményeikre is: éppen azért, mert a körülöttük lévő világgal való sajátosan emberi viszonyból születnek, mindig erkölcsi dimenzióval is bírnak, amely szorosan kapcsolódik a kísérleteket végző és a termelés célját meghatározó személyek döntéseikhez.

Ez a mesterséges intelligencia formáira is érvényes. A mesterséges intelligenciára napjainkig még nem született egységes definíció a tudomány és a technológia világában. Maga a kifejezés, amely mostanra már a köznyelvbe is bekerült, számos olyan tudományt, elméletet és technikát jelöl, amelyek azt tűzték ki célul, hogy a gépek az emberek kognitív képességeit reprodukálják vagy utánozzák működésükben. Ha többszámaban beszélünk az „intelligencia formáiról”, akkor mindenekelőtt azt hangsúlyozzuk, hogy áthidalhatatlan szakadék van e rendszerek – bármilyen csodálatosak és erősek is legyenek – és az ember között: végső soron „töredékesek” maradnak abban az értelemben, hogy az emberi intelligenciának csak bizonyos funkcióit képesek utánozni vagy reprodukálni. A többszám használata azt is aláhúzza, hogy ezeket a nagyon különböző eszközöket mindig „társadalmi-technikai rendszernek” kell tekinteni. Hatásuk ugyanis – függetlenül a mögöttes technológiától – nemcsak a technikai jellemzőiktől függ, hanem tulajdonosaik és fejlesztőik céljaitól és érdekeitől, valamint attól, hogy milyen helyzetekben használják őket.

A mesterséges intelligenciát különböző valóságok galaxisaként kell tehát értelmezni, és nem indulhatunk ki eleve abból, hogy fejlődése jótékonyan fog hozzájárulni az emberiség jövőjéhez és a népek közötti békéhez. Az ilyen pozitív kimenetel csak akkor lehetséges, ha képesnek bizonyulunk felelősségteljesen cselekedni és tiszteletben tartani az olyan alapvető emberi értékeket, mint „a befogadás, az átláthatóság, a biztonság, az igazságosság, a titoktartás és a megbízhatóság”.

(Folyt. köv.)

#### Kiadja a Glattfelder Alapítvány

Felelős kiadó és szerkesztő: Kiss-Rigó László  
Állandó munkatárs: Bábszki Zoltán, Borz Gergely,  
Cserny Szilvia, Korsai Örs,  
† Tóth Sándor

Címünk: 6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2.